

Informacje dotyczące projektu systemowego

KAPITAŁ INTELEKTUALNY LUBELSZCZYZNY 2010 - 2013

1. Ogólne informacje o Projekcie
2. Cele Projektu
3. Najważniejsze zadania w Projekcie

1. Ogólne informacje o Projekcie

Tytuł projektu:	Kapitał Intelktualny Lubelszczyzny 2010-2013
Nazwa Priorytetu, Działania	Projekt realizowany w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet VIII Regionalne kadry gospodarki, Działanie 8.2. Transfer wiedzy, Poddziałanie 8.2.2. Regionalne Strategie Innowacji.
Okres wdrażania projektu	29 styczeń 2010 - 31 grudnia 2013 r.
Obszar, na którym projekt jest wdrażany:	Województwo lubelskie

W wielu opracowaniach problematyki regionu Lubelszczyzna jest określana jako region peryferyjny o niskim potencjale rozwojowym i najniższym potencjale rozwojowym. Lubelszczyzna jawi się jako region administracyjny pozbawiony wyraźnej tożsamości regionalnej (Gorzela, Jałowiecki, Styk, Dziekanowska). Działalność przedsiębiorstw w regionie koncentruje się głównie na zaspokajaniu potrzeb lokalnych społeczności. Wyniki badań ewaluacyjnych (Projekt: Wsparcie regionalnego systemu innowacji) wskazują na niewydolność systemu innowacji koncentrującego się na dużych przedsiębiorstwach. Transfer technologii i innowacji omija oficjalne kanały przepływu i przybiera często nieformalne formy współpracy. Świadczy to o niewydolności instytucji odpowiedzialnych za transfer technologii. Rejestruje się także niewielki zainteresowanie mikroprzedsiębiorstw wdrażaniem procesów innowacyjnych. W Polsce działa 1,8 mln mikroprzedsiębiorstw. Jak wynika z danych PARP, tylko 26 % z 1,5 tysiąca przebadanych firm deklaruje, że w ciągu trzech ostatnich lat wprowadziło jakiegokolwiek zmiany a trzy czwarte badanych nie zamierza się zmieniać także w przyszłości (Puls Biznesu Nr 62 30.03.2010r.).

Potwierdza to zjawisko koncentracji procesów innowacyjnych w przedsiębiorstwach znajdujących się w pobliżu dużych miast regionu. Przewaga funkcji administracyjno-edukacyjnych nad gospodarczymi dopełnia zmarginalizowanego obrazu Lubelszczyzny. Jest to sytuacja groźna dla stabilności procesów rozwojowych, bowiem zmiana polityki UE polega na odchodzeniu od idei spójności na rzecz preferencji „regionów konkurencyjnych”, zdolnych

wytwarzać jak największą wartość dodaną. Lubelszczyzna jako region przygraniczny posiada potencjalne możliwości rozwoju branży logistycznej i lokalnych sieci kooperacji.

Tylko wywołanie transparentnych procesów wolnorynkowych w zakresie transferu wiedzy opartych na powtarzanej wiedzy i partycypacji społecznej może stać się początkiem procesu samorozwoju społecznego i gospodarczego. Tylko w przypadku funkcjonalnej zgodności celów strategii lokalnych z celami regionalnymi zostanie wywołany proces budowy konkurencyjności regionu.

Zastąpienie strategii lizbońskiej strategią UE do roku 2020, która kładzie szczególny nacisk na politykę proinnowacyjną oraz tworzenie nowych miejsc pracy przy wykorzystaniu **nowych źródeł wzrostu**, wymaga **dostosowania regionalnej polityki innowacyjnej**. Strategia ta postuluje odejście od polityki spójności na wsparcie procesów konkurencyjności. Nadrzędną rolą projektu jest **próba znalezienia procesów endogenicznych charakteryzujących regionalne społeczeństwo i gospodarkę** oraz **wykreowanie lokalnych obszarów wzrostu będących w przyszłości głównym źródłem regionalnej przewagi konkurencyjnej**. Podstawą tego procesu jest zdobycie i przetworzenie wiedzy charakteryzującej region oraz społeczności lokalne przy pomocy metody pomiaru kapitału intelektualnego. Niniejszy projekt zainspirowany jest sukcesem projektu realizowanego w ramach ZPORR przez UMCS w Lublinie. W odróżnieniu od wcześniejszego projektu stanowi optymalny instrument dla aktualizacji RSI. Projekt UMCS miał charakter autoteliczny, jego celem było sprawdzenie w polskich warunkach metody pomiaru kapitału intelektualnego oraz jej popularyzacja. Metoda ta pozwala agregować wiedzę z różnych źródeł zarówno empiryczną, statystyczną, jak i pochodząca z innych miejsc, tworząc model odpowiadających poziomowi rozwoju cywilizacyjnego danego regionu lub społeczności. Metoda ta klasyfikując rozproszoną wiedzę ma na celu poszukiwanie obszarów konkurencyjności. Porównanie (benchmarking) w ten sposób zagregowanej wiedzy stwarza możliwości wraz z jej uspołecznieniem i wsparciem procesów planowania strategicznego podstawę dla wywołania procesów konkurencyjnych. W wielu krajach, regionach i przedsiębiorstwach realizowane są stałe tego typu procesy badawczo - analityczne. Podstawą ich jest obserwacja, że u podstaw innowacyjności leżą nie tyle zasoby infrastrukturalne co procesy innowacyjne i czynnik ludzki. Metoda pomiaru kapitału intelektualnego klasyfikuje cały szereg wskaźników na trzy główne grupy: kapitał ludzki, społeczny, strukturalny i relacji, poszukując obszarów przewagi konkurencyjnej. Projekt prowadzi do wykrycia i wsparcia obszarów konkurencyjności w regionie (nie pokrywających się często z granicami adiustacyjnymi) oraz dostosowanie polityki innowacyjnej dla potrzeb tychże struktur. Aktualizacja strategii będzie opierać się na dywersyfikacji procesów innowacyjnych oraz na dostosowaniu specjalistycznych usług do potrzeb dominującego na terenie Lubelszczyzny sektora mikroprzedsiębiorstw. Rozpoczęcie projektu zbiega się z rozpoczęciem procedury aktualizacji RSI.

Szczególnym obszarem zainteresowania zarówno przy konstrukcji metody badawczej jak również dalszych procesów formułowania strategii będzie – zgodnie ze strategią UE 2020 – skoncentrowanie się na poszukiwaniu obszarów wzrostu ekonomicznego i cywilizacyjnego oraz na generowaniu nowych produktów i usług stwarzających możliwość ekspansji handlowej dla społeczności lokalnych. Tego typu procesy nie są możliwe bez potraktowanej

priorytetowo społecznej partycypacji, która stworzy także bazę dla absorpcji procesów innowacyjnych i stworzy zaplecze dla kierowania procesami innowacyjnymi na poziomie lokalnym.

Projekt oprócz części analityczno - strategicznej skoncentruje się także na praktycznych aspektach wdrożeniowych, dla których najważniejszym elementem jest tworzenie sieci współpracy i wymiany informacji między naukowcami a przedsiębiorcami przy zaznaczeniu lokalnego charakteru tego procesu. Wyrażeniem tego będzie proces konsultacji społecznych, jak również ostatni etap części badawczo analitycznej polegający na analizie lokalnych obszarów kooperacji.

2. Cele Projektu.

Cel główny:

- Stworzenie mechanizmów podnoszących konkurencyjność poprzez dywersyfikację RSI w kontekście implementacji strategii UE2020 do końca 2013r.

Cele szczegółowe:

- Empiryczne wyznaczenie obszarów konkurencyjności i stagnacji przy zastosowaniu mechanizmów kapitału intelektualnego
- Inicjowanie procesów rozwojowych w regionie poprzez zgromadzenie i przetworzenie wiedzy o charakterze regionalnym ponadlokalnym i lokalnym
- Wzmocnienie społecznej partycypacji w kreowaniu mechanizmów pro-rozwojowych
- Wzrost postaw przedsiębiorczych w regionie
- Rozwój regionalnego systemu innowacji w oparciu o dywersyfikację procesu oraz zaangażowanie nowych aktorów

3. Najważniejsze zadania w Projekcie

3.1 Etap metodologiczno-empiryczny

Opracowanie metody badawczej.

Działanie to będzie miało na celu zoptymalizowanie istniejącej już metody do specyfiki projektu. Dlatego pierwszym empirycznym elementem projektu będzie przedstawienie ostatecznej listy wskaźników. Wynikiem realizacji badania będzie powstanie raportu metodologicznego, projektu badawczego, zbioru narzędzi badawczych oraz źródeł pozyskiwania informacji ilustrujących ściśle określone wskaźniki badania z uwzględnieniem innych zrealizowanych dotychczas badań. Kolejną kwestią determinującą konieczność

opracowania metody badawczej jest użytkowy charakter badania, które jest podporządkowane pod cele implementacji strategii EU 2020 i dywersyfikacji polityki innowacyjnej województwa. Optymalne wydaje się założenie zebrania jak największej liczby wskaźników w ramach danego badania empirycznego. W celu dostrzeżenia dynamiki procesów konieczne będzie dokonanie dwóch kolejnych cykli badawczych w formie badania panelowego. Czwarty planowany cykl badawczy poza charakterem panelowym opierać się będzie na analizie konkurencyjności w oparciu o wykrycie lokalnych obszarów kooperacji. Sugerowaną metodą dla realizacji tego przedsięwzięcia badawczego będzie metoda output input - charakterystyczna dla analizy sieci kooperacyjnych i klastrowych. Wszystkie te elementy wymagają precyzyjnego opracowania zarówno metody jak i narzędzi badawczych zdefiniowanych celami projektu.

Badania pilotażowe.

Badania tego typu przeprowadzone na niewielkiej próbie badawczej będą miały na celu weryfikację jakości narzędzi badawczych oraz źródeł informacji.

Weryfikacja metody i jej recenzja.

W oparciu o badania na materiałach zastanych i pilotażowych, zostanie opracowany ostateczny kształt metody badawczej, która zostanie poddana recenzji naukowej jako zadanie zlecone ekspertowi zewnętrznemu. W trakcie realizacji tego etapu projektu zostaną zweryfikowane ostateczne źródła informacji przydatnych do końcowego kształtu metody. Ostateczny kształt metody badawczej będzie determinował formę prac opartych na poszukiwaniu źródła danych w innych wcześniej zrealizowanych w ramach EFS badaniach. Dlatego niezbędne jest przeprowadzenie badań wtórnych oraz weryfikacja wskaźników. Przy konstrukcji metody istotną rolę odgrywać będzie wykorzystanie materiałów zastanych i innych cyklicznych badań jako pośrednich źródeł informacji.

Gromadzenie materiału empirycznego.

Przeprowadzenie czterech cykli badawczych o charakterze panelowym.

Zadanie odgrywa kluczową rolę dla powodzenia realizacji projektu. Realizacja działania jest zdefiniowana ostatecznym kształtem metody badawczej. Polegać ona będzie na realizacji badań empirycznych w ramach pierwszego najbardziej istotnego cyklu badawczego oraz kolejnych uzupełniających cykli badawczych mających charakter panelowy.

Przeprowadzenie czterech cykli badawczych, dzięki którym zostanie zbadany poziom kapitału intelektualnego.

Wykonawcą zadania został Urząd Statystyczny w Lublinie. Badania przeprowadzane są w czterech cyklach badawczych wśród następujących grup:

I cykl – badanie jednostek B+R i maturzystów (zakończone)

II cykl – badanie studentów, jednostek samorządu terytorialnego, mieszkańców województwa lubelskiego (zakończone)

III cykl – badanie przedsiębiorców (w trakcie realizacji, prace zakończone w maju 2012 r.)

IV cykl – realizacja dodatkowych badań fokusowych oraz wywiadów pogłębionych ze zlokalizowanymi w ramach realizacji trzech cykli badawczych podmiotami stanowiącymi obecne lub potencjalne obszary wzrostu kapitału intelektualnego (2013 rok)

Przygotowanie baz danych zawierających materiał empiryczny. Ten etap składa się z następujących czynności:

- a) Opracowanie klucza kodowego. Ma na celu przypisanie stosownych standaryzowanych wartości liczbowych stanowiących instrukcję dla stworzenia bazy danych.
- b) Zakodowanie wyników badań. Polega na wprowadzeniu danych do bazy danych.
- c) Testowanie wskaźników. Czynność polegać będzie na ustaleniu najbardziej reprezentatywnych wskaźników dla analizowanych procesów oraz stworzenie ogólnych modeli statystycznych pozwalających na opracowanie strategicznych ekspertyz dotyczących analizowanej problematyki. Prace polegać będą także na wstępnej weryfikacji założonych hipotez badawczych. W wyniku tych prac powstaną robocze materiały zawierając ogólne wyniki pomiaru kapitału intelektualnego, które po przekazaniu ekspertom będą stanowiły bazę dla opracowania strategii lub do dalszych prac analitycznych z wykorzystaniem materiału empirycznego.

3.2 Etap analiz strategicznych i konsultacji.

- analizy regionalne i subregionalne w zakresie kapitału ludzkiego, strukturalnego i relacji,

Na podstawie zgromadzonego materiału empirycznego zostaną opracowane trzy horyzontalne ekspertyzy w zakresie kluczowych elementów składowych kapitału intelektualnego. Ekspertyzy będą stanowiły strategiczne tło dla dalszych prac strategicznych. Dzięki nim zostaną zaobserwowane podstawowe elementy składowe dla dalszej polityki konkurencyjności regionu. Dalsze prace analityczne będą polegały na zawężaniu ogólnych wniosków z tych ekspertyz poprzez poszukiwanie odzwierciedlenia ich na danych obszarach województwa.

Na podstawie zgromadzonego materiału empirycznego Biuro Projektu nawiązuje współpracę z naukowcami z dziedzin socjologii, ekonomii, politologii, którzy opracowują szczegółowe analizy regionalne, subregionalne i strategiczne dotyczące badanych grup.

Na podstawie 4 cykli zostaną opracowane 84 ekspertyzy naukowe (obecnie wykonano 30 ekspertyz naukowych o tematyce: maturzyści, studenci, mieszkańcy województwa lubelskiego, jednostki samorządu terytorialnego, jednostki B+R).

- analiza konfirmacji,

Ekspertyza będzie próbą porównania sytuacji regionu w zakresie kapitału intelektualnego w stosunku do wcześniejszych zrealizowanych badań empirycznych przeprowadzonych przez

UMCS w latach 2006 i 2007. Celem ekspertyzy będzie zaobserwowanie kluczowych obszarów dynamiki zmian społeczno – gospodarczych.

Na bazie zgromadzonego materiału empirycznego powstanie również 21 ekspertyz strategicznych dla obszarów powiatów w regionie. Stanowią one będą podstawę dalszych prac strategicznych i staną się bazą do uruchomienia procesów społecznej partycypacji w zakresie polityki innowacyjnej na tych obszarach.

- analizy lokalne (dla wybranych obszarów wzrostu i stagnacji),

Wynikiem wcześniejszych prac analitycznych będzie **dostrzeżenie** kluczowych obszarów konkurencyjności lub stagnacji w regionie. Dla tych obszarów zostaną opracowane indywidualne ekspertyzy strategiczne o charakterze prakseologicznym i przekładające się bezpośrednio na politykę samorozwoju lokalnego. Na bazie ekspertyz zostaną przeprowadzone warsztaty z udziałem lokalnych środowisk biznesowych oraz liderów lokalnych celem doprecyzowania polityki innowacyjnej na danym obszarze.

- wykrycie lokalnych obszarów kooperacji (analiza output - input)

Analiza output- input polega na wyborze elementów przewagi konkurencyjnej obszarów kooperacji, które nie zawsze pokrywają się z obszarami administracyjnymi regionu. Jest to próba odpowiedzi na pytanie: co wchodzi do danego obszaru, a co z niego wychodzi? Dzięki tego typu analizie powstanie możliwość empirycznego dostrzeżenia kluczowych elementów generujących wartość dodaną na danym obszarze.

- opracowanie strategii innowacji dla wybranych obszarów wzrostu i stagnacji na podstawie zgromadzonego materiału empirycznego,

Na bazie przeprowadzonych ekspertyz strategicznych, zostaną opracowane indywidualne strategie podniesienia konkurencyjności tego typu obszarów.

- proces konsultacji społecznych i uspołecznienia strategii,

Zarówno zgromadzony materiał empiryczny, ekspertyzy strategiczne jak również przygotowane modele planów strategicznych zostaną poddane procedurze konsultacji społecznych. W ramach realizacji działania zostanie zorganizowany cykl warsztatów na poziomie lokalnym. Celem przeprowadzenia warsztatów tego typu jest przetransferowanie powstałej w projekcie nowej wiedzy jak również nadanie ostatecznego kształtu powstałym lokalnym strategiom.

Planowany termin rozpoczęcia procesu konsultacji społecznych rozpocznie się we wrześniu 2012 roku.

- opracowanie ostatecznych wersji Lokalnych Strategii Innowacji dla wybranych obszarów.

Prace te będą uwzględniały uwagi społeczności lokalnych i wypracowane w ramach warsztatów postulaty w planach strategicznych. Etap będzie obejmował także wydanie

powstałego materiału w formie publikacji. W sumie realizację projektu można podzielić na 3 główne etapy, każdy determinujący charakter następnego. I tak wstępnym etapem projektu będzie opracowanie metody badawczej. Odpowiednia metodologia, zakres i weryfikacja metody wpłynie na jakość i wartość etapu badawczego. Etap gromadzenia danych, ich weryfikacji, przetwarzania i poprawności wpłynie bezpośrednio na jakość raportu końcowego. Raport końcowy do dokumentu zasadniczy zarówno z punktu widzenia osiągnięcia celu głównego i celów szczegółowych projektu. To dokument, który w sposób zasadniczy może odmienić sposób postrzegania regionu, na nowo poznać jego wartość i przewagi konkurencyjne, pozwoli określić region w kontekście odpowiednio zdefiniowanych celów RSI jako dokumentu, ale będzie również w sposób zasadniczy rzutował na innowacyjność o charakterze procesowym.

Sukcesem projektu będzie również odpowiednio szeroka promocja i prezentacja wyników badań wśród mieszkańców regionu. Będą temu służyły m.in. narzędzia internetowe.

- opracowanie raportu końcowego dla prac nad rozwojem Regionalnego Systemu Innowacji obejmującego wyniki 80 ekspertyz i wyniki analizy confirmacji.

Ekspertyza stanowić będzie materiał podsumowujący prace projektu jak również będzie materiałem wyjściowym dla aktualizacji RSI oraz opisu regionalności Systemu Innowacji.

Cykliczność przedstawionych badań, charakter, jak również sposób wizualizacji i promocji wyników badań oraz proces konsultacji społecznych poprzez spotkania ze społecznościami lokalnymi, jak również nadzór nad etapem badań poprzez doświadczonego Koordynatora ds. procesów badawczo-analitycznych pozwoli na zebranie przez wnioskodawcę informacji o charakterze badania ewaluacyjnego, ważnych z punktu widzenia aktualizacji RSI, zatem bezpośrednio prowadzi do osiągnięcia celów projektu.

3.3 Działania promocyjne, o których wypowiedzą się przedstawiciele Wykonawcy kampanii informacyjno-promocyjnej projektu „Kapitał Intelktualny Lubelszczyzny 2010-2013” Fundacji „OIC Poland” z Lublina.

Główne narzędzia kampanii informacyjno-promocyjnej:

- **Radio** – spoty radiowe,
- **Prasa** – inserty do gazet o zasięgu regionalnym, artykuły sponsorowane,
- **Internet** – banery internetowe (m.in. na www.onet.pl), portale społecznościowe i gospodarcze,
- **Interaktywna mapa**, za pomocą której każdy będzie miał dostęp do wyników badań powstałych w trakcie realizacji projektu,
- **Prezentacje** na monitorach w autobusach MPK,

„Kapitał Intelktualny Lubelszczyzny 2010-2013”

Lubelskie - tu mieszkam, studiuje, pracuje

www.kil.lubelskie.pl

- **Spotkania – konsultacje społeczne**, które będą przeprowadzane w województwie lubelskim, a których zadaniem jest zaproszenie mieszkańców, przedsiębiorców, jednostek B+R, jednostek samorządu terytorialnego do dialogu.